

GUIA DOCENT

2017-2018

1. Identificació de l'assignatura

Titulació: Títol Superior de Disseny
Nivell: Títol Superior d'Ensenyaments Artístics
Nom de l'assignatura/codi: FB01-FONAMENTS DEL DISSENY

Especialitat	Curs	Període	Tipus	Nombre de crèdits ECTS
Totes	Primer	Anual	Formació bàsica	12

Departament: Projectes i teoria del disseny

Idioma: Català/castellà

Horari: -

Web de l'assignatura:

Mariano Aguilar:

Dulce Reynes: <https://sites.google.com/a/escoladisseny.com/fonaments-del-disseny--grafic/>

Elena Segura: <https://sites.google.com/a/escoladisseny.com/crea-moda/>

Marta Gonzalez: <https://classroom.google.com/u/0/c/NzMyNjEYmJjE2NFpa>

Maria Bel Riera: <https://classroom.google.com/c/NzMwMDkxNzE2M1pa>

Professorat responsable:

Maria Bel Riera (Producte)

Correu electrònic: mriera@escoladisseny.com

Horari de tutories: -

Marta Gonzalez (Interiors)

Correu electrònic: mgonzalez@escoladisseny.com

Horari de tutories: -

Elena Segura (Moda)

Correu electrònic: esegura@escoladisseny.com

Horari de tutories: -

Dulce Reynes (Gràfic)

Correu electrònic: dreynes@escoladisseny.com

Horari de tutories: -

Mariano Aguilar (Gràfic)

Correu electrònic: maguilar@escoladisseny.com

Horari de tutories: -

Cap de departament

Toni Riera

Correu electrònic: triera@escoladisseny.com

Horari d'atenció: -

2. Contextualització

2.1. Matèria a la qual pertany l'assignatura

Materia: FONAMENTS DEL DISSENY

Taller experimental teòrico-pràctic d'iniciació al disseny.

Es tracta d'apropar l'alumne a les habilitats bàsiques en el camp del Disseny, donant-li una primera visió de les eines bàsiques, fent-li veure la seva utilitat, la necessitat d'una metodologia de treball en el procediment creatiu del Disseny i alhora incentivar el seu sentit crític.

Són processos de disseny basats en la descomposició dels seus aspectes estructurals: aspectes formals, funcions elementals, aspectes comunicatius. Processos de síntesi i aplicacions concretes del disseny. Investigació formal i innovació estilística.

2.2. Perfil professional

El perfil professional s'adaptarà al perfil professional de l'especialitat.

La matèria Fonaments del Disseny en el conjunt dels estudis, és una base de coneixements i eines sobre la qual poder comprendre l'essència d'aquesta àrea professional; respon a la necessitat del reconeixement del Disseny com a activitat que interrelaciona la forma, la funció, la percepció, el llenguatge, l'execució, la incidència de les lleis de la naturalesa, el comportament humà, etc.

Per a això l'assignatura, mitjançant la resolució de problemes formals elementals, fomenta el desenvolupament de la capacitat d'anàlisi, síntesi, abstracció i creació, tot això guiat per la metodologia pròpia d'aquesta activitat.

3. Requisits

3.1. Requisits essencials

Cap requisit

3.2. Requisits recomanables

Cap requisit

4. Competències

4.1. CT/Competències transversals

- CT01 Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora.
- CT02 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
- CT03 Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.
- CT04 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació.
- CT06 Realitzar autocrítica cap al propi desenvolupament professional i interpersonal.
- CT08 Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments.
- CT11 Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i la sensibilitat estètica, mediambiental i cap a la diversitat.
- CT13 Cercar l'excel·lència i la qualitat en la seva activitat professional.
- CT14 Dominar la metodologia de recerca en la generació de projectes, idees i solucions viables.
- CT15 Treballar de forma autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional.
- CT16 Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat envers el patrimoni cultural i mediambiental.
- CT17 Contribuir amb la seva activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seva incidència en els diferents àmbits i la seva capacitat de generar valors significatius.

4.2. CG/Competències generals

- CG01 Concebre, planificar i desenvolupar projectes de disseny d'acord amb els requisits i condicionaments tècnics, funcionals, estètics i comunicatius.
- CG02 Dominar els llenguatges i els recursos expressius de la representació i la comunicació.
- CG03 Establir relacions entre el llenguatge formal, el llenguatge simbòlic i la funcionalitat específica.
- CG08 Plantejar estratègies de recerca i innovació per a resoldre expectatives centrades en funcions, necessitats i materials.
- CG17 Plantejar, avaluar i desenvolupar estratègies d'aprenentatge adequades a la consecució objectius personals i professionals.

4.3. CE/Competències específiques de l'especialitat

Aquesta assignatura, al ser de formació bàsica de primer curs comú, no contempla les competències específiques de l'especialitat.

5. Resultats d'aprenentatge

A.- CAPACITAT DESCRIPTIVA:

A.1 Expressar en llenguatge gràfic, oral i escrit.

A.2 Dominar els elements que són fonamentals en la comunicació gràfica : Punt , línia, pla, color, textura, contrast, to, perspectiva , composició i retolació , analitzant les propietats semàntiques , i el seu valor sintàctic amb relació a la percepció humana , amb caràcter objectiu quan ens referim a l'objecte i les seves propietats físiques o tecnològiques i subjectiu , com ens referim al subjecte , al seu comportament individual i social , amb relació a la percepció i comunicació cultural

A.3 Utilitzar dels coneixements dels sistemes de representació, amb sentit tècnic i artístic.

A.4 Expressar tècnicament i artísticament, en llenguatge volumètric, considerant les possibilitats expressives dels diferents materials i tècniques: Paper, fusta, metall, modelat, ceràmica, maqueta, etc

A.5 Dominar les eines, tècniques gràfiques, fotografia i programes informàtics d'ús comú en disseny.

B.- CAPACITAT CRÍTICO-INTERPRETATIVA:

B.1 Analitzar i valorar críticament el Disseny com a resultat de la integració d'un sistema complex de relacions formals, funcionals, ergonòmiques, fisiològiques, històriques, sociològiques, psicològiques, econòmiques, tecnològiques, administratives, etc

B.2 Interpretar amb sentit crític de la significació cultural i social del Disseny, amb suport en les ciències i en la tecnologia.

B.3 Interpretar críticament els objectes elementals del disseny: l'espai, els objectes, les imatges, les instal·lacions.

B.4 Interpretar críticament el disseny com a fet social, detectant mancances i satisfent necessitats físiques i psíquiques.

B.5 Interpretar críticament les obres mestres del disseny, fins els nostres dies.

C.- CAPACITAT CREATIVA:

C.1 Dominar el procés metodològic, capacitat d'anàlisi.

C.2 Sintetitzar i desenvolupar dissenys.

C.3 Idear i formalitzar propostes pròpies.

C.4 Utilitzar creativament normes i requisits formals, funcionals, tecnològics i normatius.

D.- CAPACITAT D'EXECUCIÓ: Capacitat de realització, considerant les implicacions dels processos industrials més elementals i les característiques objectives dels materials que hi intervenen. Capacitat d'execució material de maquetes i models.

D.1 Capacitat per dissenyar a nivell executiu considerant les implicacions dels processos industrials més elementals i les característiques objectives dels materials que hi intervenen.

D.2 Capacitat de realització de models i prototips.

6. Continguts

Continguts conceptuals: SABER

Cada exercici estarà compost per un conjunt de continguts multidisciplinaris, de complexitat creixent. Es pren com a fil conductor el domini formal i s'afegeixen altres components curriculars complementaris de caràcter científic, humanístic o tecnològic, segons cada cas.

Els continguts establerts pel Pla d'Estudis per aquesta matèria, tenen la consideració de components curriculars orientatius i es desenvolupen en qualsevol cas a nivell de mera introducció al món del disseny, ja que seran desenvolupats àmpliament en cursos posteriors. La matèria pròpia de l'assignatura és el desenvolupament de la capacitat creativa de dissenyar, de manera que els continguts proposats són meres eines de suport que poden ser desenvolupades de manera discrecional com a conseqüència d'un exercici concret, sense que s'arribin a convertir-se en una matèria teòrica específica al marge del programa d'exercicis.

C1.- Coneixements bàsics del disseny: estructura, forma, color, espai i volum.

C2.- Anàlisi de la forma, composició i percepció.

C3.- Antropometria, ergonomia i introducció a la biònica.

C4.- Teoria, metodologia, ideació i concepció del projecte.

C5.- Mètodes d'investigació i experimentació propis de la matèria.

En cada exercici s'inclouran els complements teòrics necessaris amb un nivell de complexitat creixent que unes vegades serà de nivell elemental i altres, requerirà un estudi detingut i profund dels continguts implicats, tasca que constitueix en si, l'objecte de la fase d'informació i forma part procés creatiu. Triar la informació més convenient, saber formular les preguntes adequades, en disseny, és més important que les diferents respostes

Continguts procedimentals: SABER FER

- P1.- Dissenys basats en la resolució de problemes formals que tenen la seva base en la geometria, com a sistema metodològic de suport al disseny (Utilització de xarxes planes i espacials. Transformacions en el pla i en l'espai, cossos i superfícies. Disseny a partir d'un mòdul i les seves transformacions planes o espacials, disseny mitjançant: repetició, rotació, translació, simetria, etc
P2.- Dissenys basats en els coneixements de psicologia de la forma i les lleis de la percepció i comunicació.
P3.- Disseny basats en les lleis físiques de la natura: L'equilibri físic: estàtica i dinàmica. La resistència de materials, etc
P4.- Disseny basat en l'estudi de models naturals: Les lleis de la naturalesa, la Biònica. Creixement i forma. El cos humà, etc
P5.- Disseny basat en la utilització d'altres desencadenants formals (La Música. La Poesia. La Retòrica. La Semiótica. La Fenomenologia de la Imaginació. Etc)

Continguts actitudinals: SER

- CA1. Maduració de la Persona com a ésser social: Desenvolupament de la personalitat creativa (Iniciativa, flexibilitat, confiança en si mateix, innovació i creativitat, llibertat enfront de les regles), moral, responsabilitat, autonomia (Automotivació, presa de decisions, planificació) i professionalitat .
CA2. Capacitat per transformar positivament la societat pel Disseny: Condicions de vida de l'individu i societat., Millora de l'entorn i qualitat de vida per el Disseny, detectar necessitats i deficiències socials, valors socials i individuals.
CA3. Esperit analític i globalitzador: Recerca i integració de la informació.
CA4. Sensibilitat estètica i saviesa practica: Artística, literària, estètica, tècnica, científica.
CA5. Esperit constructiu, tècnic i investigador: Obtenció de resultats pràctics.
CA6. Capacitat per treballar en equip, compartir èxits i saber treure conclusions creatives de les experiències.

Organització per blocs temàtics:

INTRODUCCIÓ AL DISSENY

- Què és Disseny. Anàlisi i definició d'un problema. Metodologia de disseny.
- Les anomenades ciències de suport al disseny:
  1. Les lleis físiques de la natura. L'equilibri físic: estàtica i dinàmica. La resistència de materials.
  2. La natura com a model. Creixement i forma. La Biònica.
  3. El disseny i l'home. L'Antropometria. La psicologia de l'espai.
- Tècniques de creativitat.

ELS ELEMENTS BÀSICS DEL DISSENY

- Elements bàsics del disseny bidimensional. Estudi dels elements conceptuals, visuals, pràctics i de relació
- Llenguatge visual. Coneixement i aplicació en disseny.
- Adquisició de l'alfabet formal a partir de la matemàtica, la geometria, la física, la percepció ...

DISSENY BIDIMENSIONAL

- Disseny-forma. Forma-composició. Forma-estructura.
- Dissenys basats en la utilització de xarxes planes.
- Disseny a partir d'un mòdul i les seves transformacions com a recurs compositiu: forma, repetició, estructura, similitud, gradació, rotació, anomalia, contrast, concentració, simetria, translació, textura i tipus de textura...

PSICOLOGIA DE LA FORMA

- Disseny basat en els coneixements de la psicologia de la forma i les lleis de la percepció.
- Percepció i Gestalt
- Semiologia i disseny: Les formes i els materials com a emissors d'informació.
  1. Estudi de la dimensió sintàctica: relació signe-signe.
  2. Estudi de la dimensió semàntica: relació signe-objecte.

DISSENY TRIDIMENSIONAL.

- Del pla a l'espai:
  1. Relació espai bidimensional-espai tridimensional.
  2. De la línia al volum. Del pla al volum. Plans seriats.
  3. Plegaments. Extrusió.
- Elements bàsics del disseny tridimensional. Estudi dels anomenats elements conceptuals, visuals, pràctics i de relació.
- Xarxes tridimensionals i les seves característiques.
- Disseny a partir d'un mòdul tridimensional i les seves transformacions com a recurs compositiu: forma, repetició, estructura, similitud, gradació, rotació, anomalia, contrast, concentració, simetria, translació...
- Dissenys basats en la resolució de problemes formals utilitzant xarxes espacials.
  1. Estructures polièdriques.
  2. Superfícies reglades.
  3. Superfícies complexes. Cúpules geodèsiques.

7. Metodologia docent

7.1. Estratègies generals metodològiques

El disseny constitueix l'activitat central de l'alumne, tots els objectius i continguts del Pla d'estudis són compartits i s'impliquen en el procés creatiu. L'ensenyament del disseny com activitat creativa, exigeix un enfocament holístic, això implica la globalització del procés i la integració de totes les disciplines en la realització d'una activitat única i comú que és el disseny. S'entén com seqüència pedagògica, l'ordre de complexitat creixent que fa possible que l'alumne progressi adequadament i que els coneixements que vagin adquirint es relacionin entre si de manera progressiva.

7.2 Organització i tipus d'activitats d'aprenentatge

Activitats de treball presencial			192 hores
Modalitat	Tipus d'agrupament	Descripció de la finalitat i metodologia emprada	
Classes teòriques	Grup gran	S'exposarà el contingut teòric de l'assignatura a través de sessions presencials.	32 hores
Classes pràctiques	Grup gran	Estudi de casos pràctics particulars i resolució de problemes pràctiques a l'aula.	128 hores
Avaluació	Individual	Presentació i entrega de casos pràctics i problemes	32 hores
Activitats de treball no presencial			108 hores
Modalitat	Tipus d'agrupament	Descripció de la finalitat i metodologia emprada	
Resolució de pràctiques individuals autònomes	Individual	de casos pràctics particulars i resolució de problemes pràctiques a l'aula..	108 hores

7.3 Instal·lacions del centre i material

Aules, ordinadors, projectors i el material especificat per a cada pràctica que determini el professorat

7.4 Activitats interdisciplinàries

No s'han previst

7.5 Activitats complementàries

Viatges, visites a exposicions, conferències, xerrades... segons disponibilitat del professorat

8. Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Dins cada curs (any/semestre) es diferencien tres períodes d'avaluació:

- El període d'avaluació contínua, que es du a terme durant el període lectiu de cada curs (any/semestre), i que ha de suposar, al menys, el 50 % de la qualificació final.
- El període d'avaluació complementària i final, que es du a terme a la finalització de cada curs (any/semestre) i en el qual es poden programar tant les recuperacions de les activitats d'avaluació contínua no superades o no realitzades com els exàmens o proves de l'avaluació final.
- El període d'avaluació extraordinària, que es du a terme a la finalització de cada curs (any/semestre) i en el qual es fa la recuperació de l'avaluació final i, si escau, també es pot programar la recuperació de les activitats d'avaluació contínua.

8.1. Criteris d'avaluació generals del departament (si és el cas)

No s'han fixat

8.2. Criteris d'avaluació

- CA01 Assisteix regularment a les activitats lectives, tutories, seminaris, i a la resta de les activitats programades
- CA02 Participa regularment a les activitats lectives, tutories, seminaris, i a la resta de les activitats programades
- CA03 Participa a l'aula de manera discursiva i argumenta el propi punt de vista raonadament
- CA04 Demostra interès per la matèria
- CA05 Coneix, assimila i comprèn els conceptes fonamentals de l'assignatura
- CA06 Demostra i aplica correctament els conceptes fonamentals de l'assignatura en les activitats programades

- CA07 Coneix i utilitza correctament la terminologia específica de l'assignatura
- CA08 Coneix i utilitza correctament els materials, les eines, tecnologia i les tècniques específiques de l'assignatura
- CA09 Demostra capacitat de síntesi, actitud crítica i raonament argumentat en les activitats programades
- CA10 Planifica correctament el temps i les activitats programades
- CA11 Treballa amb pulcritud, ordre i neteja
- CA12 Demostra capacitat per expressar conceptes o reflexions, amb un fil conductor bàsic i ordenat
- CA13 Segueix la metodologia de treball proposada, les normes de presentació i els terminis d'entrega establerts
- CA14 Presenta correctament les activitats programades
- CA15 Resol correctament les activitats programades
- CA16 Demostra sensibilitat artística, imaginació creativa, creativitat, innovació i originalitat en les activitats programades.
- CA17 Desenvolupa un estil propi en les activitats programades.

8.3. Procediments i tècniques d'avaluació i criteris de qualificació o ponderació

- *No recuperable (NR): activitat que s'ha de superar en el període lectiu de l'assignatura; és a dir, no hi ha l'opció de superar-la en el període de recuperació del calendari acadèmic.*
- *Recuperable (R): activitat que es pot superar en el període de recuperació.*

S'estableixen dos itineraris. Als alumnes amb un assistència de al menys 70% els correspon l'itinerari A i si l'assistència és menor s'aplicarà l'itinerari B.

Procediments i tècniques d'avaluació	Tipus (*)	Criteris d'avaluació	Criteris de qualificació o ponderació	
			Itinerari A	Itinerari B
<i>Tècniques d'observació (registres, llistes de control, etc.)</i>	NR	CA01, CA02, CA03, CA04, CA05, CA09, CA10, CA11, CA12	20%	---
<i>Treballs i projectes</i>	R	CA05, CA06, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA12, CA13, CA14, CA15, CA16, CA17.	80%	70%
<i>Examen, prova pràctica objectiva</i>	R	CA05, CA06, CA07, CA08, CA14, CA15	---	30%
Total			100 %	100 %

9. Recursos, bibliografia i documentació complementària

9.1. Bibliografia bàsica:

1. AZUA, FELIX de Diccionario de las Artes. Barcelona: Debate, 2011. 335 páginas. 2ª edición, revisada y ampliada. ISBN 978-84-9992-003-0
2. DONDIS, D.A. La sintaxis de la imagen. Introducción al alfabeto visual. Ed. G.G. Barcelona.1988.
3. ECCO, UMBERTO Cultura y semiótica, Círculo de Bellas Artes, Madrid, 2009
4. GOMBRICH, E. H., Arte e ilusión, editorial Debate, 2003
La imagen y el ojo, editorial Debate, 2002
Los usos de las imágenes, editorial Debate, 2003
5. KANDINSKI, Vassily. Punto y línea sobre plano. Ed. Paidós. Barcelona 1996
6. MUNARI, Bruno. Diseño y comunicación visual. Ed. Gustavo Gili. Barcelona 1973
7. WONG, Wucius. Fundamentos del diseño. Ed. Gustavo Gili. Barcelona. 1998

9.2. Bibliografia complementària:

1. ARNHEIM Rudolph. Arte y percepción visual. Alianza Ed. Madrid 1979
2. HALL Edward.T. La dimensión oculta. Siglo XXI de España Editores, S.A
3. HELLER, EVA. Psicología del color. Cómo actúan los colores sobre los sentimientos y la razón. Ed. Gustavo Gili 2003
4. MUNARI, Bruno ¿Cómo nacen los objetos? Ed. Gustavo Gili. Barcelona 1983
5. PANERO,Julius Las dimensiones humanas en los espacios interiores. Estandares antropométricos. Ed GG
6. PHILLIPS, Peter y BUNCE, G. Diseños de repetición. Ed. Gustavo Gili. Barcelona 1996
7. STEVENS, Peter. Patrones y pautas en la naturaleza. Biblioteca científica Salvat. Barc. 1986
8. WILLIAMS, Christopher. Los orígenes de la forma. Ed. Gustavo Gili.Barcelona 1984

9.3. Altres recursos:

Internet

Lectures de Wargburg, Panofsky i Gombrich

Ordinador personal, preferentment portàtil.

Programes de dibuix tècnic (Autocad o similar)

Altres programes de dibuix: Freehand, Photoshop, 3D studio, ...

Manual de tècniques gràfiques, aquarel·la, ceres, ploma, llapis, etc

10. Altres observacions